

ném svém znění («kdo sobě nebo jinému dává poskytnouti») prohlašuje trestným každého — osobu soukromou stejně jako zástupce veřejné korporace — a nikoho nevylučuje. Obžalovaný právě jako starosta obce měl nejen možnost, nýbrž i povinnost, chtěl-li se vyhnouti konfliktu s lichevním zákonem, přijmouti při dražbě pro obec pouze cenu přípustnou. Pro posouzení přiměřenosti podání měl spolehlivé měřítko v odhadní ceně, provedené dle cen směrných, jež mu byly dle zjištění soudu známy; případné nezákonné usnesení obecního představenstva, že bude přijato jen nejvyšší podání bez ohledu na přiměřenost, by ho nebylo zavazovalo. Také ho v daném případě ani nebylo, neboť dražební podmínky stanoví v odstavci 1., že obec si ponechává právo schválení dražby, aniž by byla vázána na nejvyšší podání. Zmateční stížnost obžalovaných byla tedy jako nedůvodná zavržena. Zrušovací soud však při projednání této zmateční stížnosti nabyl přesvědčení, že na újmu obžalovaného L-a nesprávně bylo použito zákona a že je tu důvod zmatečnosti dle § 281 čís. 10 tr. ř., pokud čin, tvořící základ rozhodnutí prvního soudu, nesprávným výkladem zákona byl podřaděn zákonu, jenž se naň nevztahuje. Soud nalézací totiž měl za to, že čin obžalovaného byl spáchán ve velkém rozsahu ve smyslu § 9, odstavec třetí lit. b) cit. zákona a uložil tudíž obžalovanému L-ovi trest, ustanovený pro přečin předražování. Soud nalézací opřel tento svůj výrok o úvahu, že obžalovaný L. překročil cenu obcí požadovanou ve značné míře, poněvadž cenu tu převyšovala jeho nákupní cena o více než 200 proc. Tím však první soud neodůvodňuje ještě, že čin byl spáchán ve velkém rozsahu. Pojem »velký rozsah« neznamená, že cena byla značně překročena, nýbrž, že předměty potřeby byly ve velkém rozsahu — co do množství — koupeny. Správnost tohoto výkladu vyplývá nejen ze smyslu zákona, jenž tímto ustanovením chce zabrániti tomu, by jednotlivci neskupovali veškeré zásoby ve větším obvodu a tím neohrožovali zásobování širších vrstev obyvatelstva, nýbrž i z doslovu tohoto zákona na jiných místech (§§ 3, 8, 10) a cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák., jehož pokračováním jest právě lichevní zákon a jež ohrožuje trestem větším skutek, jímž veřejný zájem zvláště těžce byl ohrožen. Nelze tudíž v tomto případě mluvit o tom, že čin byl spáchán ve velkém rozsahu; neboť množství nakoupených třešní — asi 70 q — jest v poměru k veřejnému zájmu na zásobování třešněmi tak nepatrné, že tím pojem »velký rozsah« naplněn ještě není. Tím, že nalézací soud nesprávným výkladem skutek obžalovaného L-a podřadil na úkor obžalovaného zákonu, jenž se naň nevztahuje, porušil zákon v § 9 zákona čís. 568 z roku 1919; bylo tudíž dle § 290 tr. ř. povinností soudu zrušovacího, by se zachoval tak, jakoby byl uplatňován zmateční stížností důvod § 281 čís. 10 tr. ř., pročez bylo rozhodnouti, jak ve výroku rozsudečném uvedeno.

Čís. 770.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Pokud lze se dovozem cizozemského tabáku dopustiti pletich a jeho nabízením předražování.

(Rozh. ze dne 13. března 1922, Kr I 1412/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Liberci ze dne 1. prosince 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle § 11 čís. 4 a přestupkem dle prvního odstavce § 7 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Uplatňujíc číselně jediný důvod zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř., zmateční stížnost připouští sice výslovně, že stěžovatel svým počínáním jednal, ať šlo o tabák původu tuzemského či cizozemského, proti úředním předpisům, jimiž výroba tabáku a kuřiva i jeho doprava z ciziny vyhrazeny jsou pouze státu, namítá ale především všeobecně, že jednání takové zakázáno je nikoli obecným zákonem trestním, nýbrž trestním zákonem důchodkovým a že tedy také stihání jeho nepřísluší lichevnímu soudu, nýbrž trestnímu soudu důchodkovému. Již v tomto spojení stížnost zdůrazňuje, že tu šlo o tabák cizozemský, v dalším pak dovozuje zejména, že podloudu dopravou cizozemského tabáku a cizozemských cigaret nemohla býti stupňována cena tabáku tuzemského a cigaret tuzemských, to prý tím méně, když ceny zboží, vyráběného v tuzemsku, jsou tím nižší, čím více zboží se dopraví z ciziny. Námitka stížnosti jest v obojím směru právně bezpodstatná. Právně mylné jest především ono všeobecné hledisko, z něhož vychází zmateční stížnost. Předpisy trestního práva důchodkového (§§ 216 a 217 tr. zák. důchodk. a § 53 předpisu pro trafikanty ze dne 10. června 1911, čís. 44.236, čís. 104 věst. min. fin.) nepřekážejí nikterak soudnímu potrestání takových jednání, která spadají pod pojem válečné lichvy, snad proto, že předmětem lichvy byl tabák či výrobky tabákové režie, tedy předměty státního monopolu. Neoprávněné obchodování tabákem je stejně jako neoprávněný, podloudný dovoz jeho z ciziny arci deliktem finančním, ježto porušuje finanční výsost státu, stává se však i trestným činem, podléhajícím pravomoci obecných soudů trestních, jakmile poškozují obecný zájem, který vyžaduje ochrany proti přílišnému využívání válečných poměrů. Činy takovými porušeny bývají dva různé, na sobě nezávislé právní statky, z nichž každý vyžaduje zvláštní ochrany. Porušení každého z nich podléhá samostatnému trestání, upravenému zvláštními předpisy. Nehledě k tomu, že, jak již zmíněno, sama zmateční stížnost výslovně připouští, že stěžovatel jednal proti oněm úředním předpisům, ať šlo o tabák původu tuzemského či cizozemského, a že rozsudek ani přesně nezjišťuje, že šlo o tabák a cigarety cizozemské, nýbrž jen uvádí, že se jednalo pravděpodobně o tabák cizozemského původu, zdůrazňují již rozhodovací důvody rozsudkové případně nejen, že je pouze státu vyhrazeno dovážeti tabák z ciziny, ale i že za nedostatku zásob stát velká množství tabáku z ciziny skutečně dovážel. V § 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. pak se mezi předměty potřeby původu tuzemského a cizozemského nikterak nerozeznává z té prosté příčiny, že věci, které slouží k ukojení potřeb lidských a potřeb zvířat domácích, plní tento úkol samozřejmě také tehdy, byly-li do tuzemska dopraveny z ciziny, ovšem v předpokladu, že obchodování takovými předměty je způsobilé jich cenu v tuzemsku stupňovati. Bezpodstatnou jest ale i ona námitka, kterou stížnost zvlášť odporuje roz-

sudkovému závěru, dle něhož jednání stěžovatelovo bylo způsobilým, stupňovati cenu tabáku a cigaret. Způsobilost tato se ovšem o cizozemském tabáku, jenž, jak známo, bývá lacinější než tuzemský, sama o sobě nedá tvrditi, není-li známa jakost a skutečná cena tabáku, o nějž jde. V tomto případě šlo však nejen o tabák neznámé ceny a jakosti, ale i o cigarety a to známky běžné na území našeho státu; cigaret těch obžalovaný koupil od Anny H-ové a prodal B-ovi dle zjištění rozsudku 20 krabiček po 100 kusů a koupil je již za cenu daleko převyšující režijní prodejní cenu cigaret této známky. Tato pokoutním, nedovoleným způsobem obchodování H-ové a obžalovaného přivedená zvýšená cena kuřiva musila se pak přenést na konsumenta. Odpověď na rozhodnou otázku, bylo-li jednání, předsevzaté v konkrétním případě, způsobilým, stupňovati cenu předmětu potřeby, řeší tedy rozsudek správně tím, když dospívá k závěru, že stěžovatelovo jednání bylo způsobilé, stupňovati cenu cigaretového tabáku a egyptských cigaret, tedy právě oněch druhů kuřiva, které byly předmětem stěžovatelova jednání, podřaděného nalézacím soudem skutkové podstatě pletich. Nad to dle rozhodovacích důvodů rozsudkových zdražilo se ono kuřivo ještě dále při nejmenším o stěžovatelův zisk ve výši 75 K při 1 kg tabáku a 10—12 K při krabici o 100 egyptských cigaret, vůči kterémužto zjištění, zakládajícímu se na skutečnostech konkrétního případu a se zřetelem na poptávku v době činu nenasyčenou pozbývá jakéhokoliv významu ona povšechná námitka stížnosti, jakoby ceny zboží vyráběného v tuzemsku byly tím nižší, čím více se ho dopraví z ciziny. Z hořejších úvah vyplývá, ale zároveň i bezpodstatnost námitky, kterou odporuje zmateční stížnost rozsudkovému výroku, jímž jednání stěžovatelovo podřaděno bylo také skutkové podstatě přestupku předražování dle prvního odstavce § 7 lichevního zákona, v ten smysl, že při cizozemském tabáku nedostává se měřítka pro normální cenu, jakým jsou pro tuzemské výrobky tabákové ceny, stanovené tabákovou reží. Nalézací soud shledává podklad pro své zjištění, dle něhož ceny, stěžovatelem požadované, byly cenami zřejmě přemrštěnými, případně již v tom, že stěžovatel za 1 kg tabáku, který jej samého stál 295 K, požadoval 370 K, tedy o 25 proc. více, než obnášely jeho vlastní náklady nabývací, za krabici cigaret pak, která jej přišla na 72 K, obnos 82 K nebo 84 K, tedy o 13·8 nebo 16·6 proc. více. Proti tomuto postupu, odpovídajícímu ustanovení § 18 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n., nelze ani v ohledu právním ničeho namítati, poněvadž v něm dochází výrazu a použití zásada nabývacích nákladů jakožto měřítka přípustnosti požadované ceny a zásada tato je zajisté na místě i při předmětech výlučně státnímu monopolu podléhajících, pokud právě jde v tom kterém případě o předměty vymknuvší se úřední úpravě cen.

Čís. 771.

Nelze vésti svědka o tom, usuzuje-li z určité okolnosti na určitý závěr. Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Není pojmovým znakem ani řetězového obchodu ani předražování, by měl pachatel ze svého jednání užitek, a by jednání bylo opakováno, spadá sem po případě též jednání z ochoty.

(Rozh. ze dne 13. března 1922, Kr II 271/20.)